

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัยในการศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการเปิดรับและความพึงพอใจของผู้ชมรายการ
เชิงเล่าข่าวในรายการเรื่องเด่นเย็นนี้ ทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ได้กำหนดดังต่อไปนี้

3.1 รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยประยุกต์วิธีการวิจัยเชิง
สำรวจกลุ่มผู้เคยชมรายการข่าวสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ในเขตกรุงเทพมหานคร
ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อนำมาวิเคราะห์ทางสถิติเชิงพรรณนา
(Descriptive Statistics) และวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) นอกจากนี้ยังประยุกต์
งานวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้รับผิดชอบและเกี่ยวข้องกับรายการข่าวแบบการเล่า
ข่าวในรายการ เรื่องเด่นเย็นนี้ ทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 รวมทั้งนักวิชาการและ
ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาสังเคราะห์ตีความ เพื่อตอบคำถามวิจัยในส่วน
ของผู้ส่งสารหรือผู้ผลิตรายการและสะท้อนความเห็นผู้ทรงคุณวุฒิ

3.2 ประชากรตัวอย่างที่ศึกษา

กลุ่มประชากรที่ศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ กลุ่มประชากรที่เคยรับชมรายการข่าวแบบเล่าข่าวใน
รายการ เรื่องเด่นเย็นนี้ ทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 โดยไม่จำกัดว่าชมมาแล้วบ่อยแค่ไหน
กำหนดในเขตกรุงเทพมหานครเท่านั้น ซึ่งมีทั้งหมด 50 เขต จำนวนประชากร รวมทั้งสิ้น
5,710,883 คน ประกอบด้วยเพศชายจำนวน 2,722,313 คน เพศหญิง จำนวน 2,988,570 คน
(กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2551) สำหรับการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้
อาศัยตารางสำเร็จรูปของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่นเท่ากับร้อยละ
95 ค่าระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5% จากตารางสำเร็จรูปสามารถกำหนดขนาด
ตัวอย่างได้ 400 คน (ประคอง วรรณสูตร, 2534 : 139)

3.3 วิธีการสุ่มตัวอย่าง

การเลือกตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง แบบแบ่งชั้นภูมิ (Multistage Stratified Cluster Sampling) ชนิดแบ่งกลุ่มหลายขั้นตอน โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. จัดกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling) โดยแบ่งประชากรออกตามเขตการปกครองของกรุงเทพมหานคร ซึ่งแบ่งเขตการปกครองไว้ทั้งหมด 50 เขต

2. ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) โดยแบ่งเขตการปกครองของกรุงเทพมหานครทั้ง 50 เขตออกเป็น 3 กลุ่ม ตามหลักเกณฑ์การแบ่งของกรมการปกครองในสังกัดกระทรวงมหาดไทย ได้แก่ กลุ่มเขตเมือง กลุ่มเขตต่อเมือง กลุ่มชานเมือง

ตารางที่ 3.1 แสดงเขตย่อยในกรุงเทพมหานครตามหลักการแบ่งเขตการปกครอง 3 กลุ่มเขตของกรมการปกครอง ในสังกัดกระทรวงมหาดไทย

กลุ่มเขตเมือง	กลุ่มเขตต่อเมือง	กลุ่มเขตชานเมือง
เขตพระนคร	เขตดอนเมือง	เขตมีนบุรี
เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย	เขตหลักสี่	เขตคลองสามวา
เขตสัมพันธวงศ์	เขตบางเขน	เขตลาดกระบัง
เขตปทุมวัน	เขตสายไหม	เขตหนองจอก
เขตราชเทวี	เขตลาดพร้าว	เขตบางบอน
เขตบางรัก	เขตบางกะปิ	เขตบางขุนเทียน
เขตดุสิต	เขตบึงกุ่ม	
เขตพญาไท	เขตวังทองหลาง	
เขตบางพลัด	เขตคันนายาว	
เขตบางกอกน้อย	เขตสะพานสูง	
เขตบางกอกใหญ่	เขตพระโขนง	
เขตสาทร	เขตบางนา	
เขตยานนาวา	เขตประเวศ	

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)แสดงเขตย่อยในกรุงเทพมหานครตามหลักการแบ่งเขตการปกครอง 3
กลุ่มเขตของกรมการปกครอง ในสังกัดกระทรวงมหาดไทย

กลุ่มเขตเมือง	กลุ่มเขตต่อเมือง	กลุ่มเขตชานเมือง
เขตบางคอแหลม	เขตสวนหลวง	
เขตบางซื่อ	เขตตลิ่งชัน	
เขตคลองสาน	เขตทวีวัฒนา	
เขตธนบุรี	เขตภาษีเจริญ	
เขตจตุจักร	เขตบางแค	
เขตห้วยขวาง	เขตหนองแขม	
เขตดินแดง	เขตราษฎร์บูรณะ	
เขตคลองเตย	เขตทุ่งครุ	
เขตวัฒนา	เขตจอมทอง	
รวม 22 เขต	รวม 22 เขต	รวม 6 เขต

จากตารางพบว่ามีเขตการปกครองที่อยู่ใน กลุ่มเขตเมืองทั้งสิ้น 22 เขต กลุ่มเขตต่อเมือง 22 เขต และกลุ่มเขตชานเมือง 6 เขต แต่ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยต้องการศึกษาวิจัยเพียง 10 เขต จากทั้งหมด 50 เขต ผู้วิจัยจึงกำหนดจำนวนเขตตามสัดส่วนของแต่ละกลุ่มเขตดังนี้

2.1 สัดส่วนจากกลุ่มเขตเมือง มีค่าเท่ากับ $(10 \times 22) / 50 = 4.4$ เขต ดังนั้นสุ่มกลุ่มนี้ 4 เขต

2.2 สัดส่วนจากกลุ่มเขตต่อเมือง มีค่าเท่ากับ $(10 \times 22) / 50 = 4.4$ เขต ดังนั้นสุ่มกลุ่มนี้ 4 เขต

2.3 สัดส่วนจากกลุ่มเขตชานเมือง มีค่าเท่ากับ $(10 \times 6) / 50 = 1.2$ เขต ดังนั้นสุ่มกลุ่มนี้ 1 เขต

สำหรับการกำหนดจำนวนเขตตามสัดส่วนของแต่ละกลุ่มเขตข้างต้น จะได้เขตที่ต้องสุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 9 เขต ฉะนั้นเพื่อให้ครบ 10 เขต ตามที่ต้องการผู้วิจัยจึงได้เพิ่มการสุ่มตัวอย่างจากกลุ่มเขตเมือง โดยสุ่มเพิ่มจาก 4 เขตเป็น 5 เขต เนื่องจากกลุ่มเขตเมืองมีความหนาแน่นของประชากรที่มากกว่า

3. ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีจับฉลากเพื่อเลือกตัวแทนแต่ละกลุ่มเขต โดยใช้สัดส่วนดังกล่าวดังกล่าวข้างต้น ผลการจับฉลากเป็นดังนี้

3.1 กลุ่มเขตเมือง 5 เขต ได้เขตตัวแทน คือ เขตพระนคร เขตบางรัก เขตบางซื่อ เขตห้วยขวาง เขตพญาไท

3.2 กลุ่มเขตต่อเมือง 4 เขต ได้เขตตัวแทน คือ เขตบางกะปิ เขตดอนเมือง เขตบางนา เขตคลองเตย

3.3 กลุ่มเขตชานเมือง 1 เขต ได้เขตตัวแทน คือ เขตหนองจอก

4. ใช้การเจาะจงลักษณะตัวอย่างและสุ่มแบบบังเอิญ (Purposive and Accidental Sampling) กำหนดกลุ่มตัวอย่างที่จะสัมภาษณ์จะต้องเป็นผู้ที่เคยชมรายการข่าวแบบการเล่าข่าวในรายการเรื่องเด่นเย็นนี้ ทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 มาแล้ว ทำการเลือกมาจากเขตต่างๆ 10 เขตๆละ 40 คน รวม 400 คนโดยสุ่มเลือกแบบบังเอิญตามบริเวณชุมชนในเขตนั้นๆ กำหนดให้ลักษณะกลุ่มตัวอย่างคละกัน โดยที่เลือกสำรวจให้มีการกระจายตามเพศ วัย ระดับการศึกษาและอาชีพกลุ่มต่างๆ

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้สำหรับการศึกษาคั้งนี้ ทางผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ซึ่งสามารถจำแนกประเภทของตัวแปรได้ดังนี้

ตัวแปรอิสระ คือ ลักษณะทางประชากร ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ อาชีพ รายได้ต่อเดือน ระดับการศึกษา

ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการเปิดรับชมรายการข่าวแบบการเล่าข่าวในรายการเรื่องเด่นเย็นนี้ทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 และความพึงพอใจในการรับชม การรับรู้ต่อภาพลักษณ์ของรายการเรื่องเด่นเย็นนี้ ทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3

3.4 เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ เพื่อเก็บข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) จากผู้ชมรายการ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งโดยทั่วไปเป็นแบบสอบถามปลายปิด (close - ended questionnaires) โดยทำการแจกแบบสอบถามกลุ่มประชากรที่เคยรับชมรายการข่าวแบบการเล่าข่าวในรายการเรื่องเด่นเย็นนี้ทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 เท่านั้น ซึ่งข้อมูลในแบบสอบถามมีดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะประชากรของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการเปิดรับชมรายการข่าวเล่าข่าว

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ชม

ส่วนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้ภาพลักษณ์และความน่าเชื่อถือของแหล่งสาร

3.5 การทดสอบเครื่องมือ

1. ทดสอบความตรง (validity) ใช้ผู้ทรงวุฒิประกอบด้วย อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ประกอบวิชาชีพ พิจารณาขอบเขตเนื้อหาของคำถามในแบบสอบถามว่า ได้ครอบคลุมและถูกต้องตรงประเด็น (content validity) ตามเป้าหมายของการศึกษา หรือไม่

2. ทดสอบความเที่ยงภายใน (Internal consistency Reliability) โดยทำ pilot study กับกลุ่มผู้ชมโทรทัศน์ช่อง 3 ที่ไม่ได้อยู่ในกลุ่มตัวอย่าง โดยเก็บข้อมูลจำนวน 30 คน เลือกแบบเจาะจงผู้เคยชมรายการเรื่องเด่นเย็นนี้มาก่อน ทั้งนี้เพื่อนำผลการศึกษามาทำการทดสอบความเที่ยงภายในของชุดคำถาม ที่วัดตัวแปรตามของงานวิจัยโดยหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟาตามสูตรของ Conbach (Conbach, Lee, 1960 อ้างใน วิเชียร เกตุสิงห์ 2530)

ผลจากการทดสอบพบว่า เครื่องมือที่ใช้มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นหรือค่า Alpha จากการทดสอบความสอดคล้องภายในดังนี้

พฤติกรรมกรเปิดรับมีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น .70

ความพึงพอใจมีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น .86

ภาพลักษณ์ของรายการ มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น .73

3.6 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลของกลุ่มประชากรในช่วงเวลาประมาณ 3 เดือน ระหว่างเดือนมิถุนายน-สิงหาคม 2551 โดยการแจกแบบสอบถาม 400 ชุด ตามที่แบ่งเขตที่เลือกไว้ 10 เขต ๆ ละ 40 ชุด เน้นแจกแบบสอบถามเฉพาะผู้ที่รับชมรายการข่าวรูปแบบการเล่าข่าวในรายการเรื่องเด่นเย็นนี้ทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 เท่านั้น แจกแบบสอบถามโดยแบ่งแจกให้กระจายตามกลุ่มอาชีพต่างๆ เพศ วัย รายได้ การศึกษาระดับต่างๆ

2. การสัมภาษณ์บุคคลที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับการผลิตรายการข่าว พิธีกรข่าว ที่นำเสนอข่าวในรูปแบบการเล่าข่าวซึ่งการสัมภาษณ์นั้นทั้งแบบเป็นทางการ (Formal Interview) และไม่เป็นทางการ (Informal Interview) โดยบุคคลที่เป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informants) ได้แก่

1. นายสำราญ ฉัตรโท รองผู้จัดการฝ่ายข่าว สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3
2. นายวิบูลย์ สิริตันขจร โปรติวส์เซอร์รายการเรื่องเด่นเย็นนี้
3. นางสาวเบญจวรรณ สมสิน นักวิชาการนิเทศศาสตร์ อาจารย์พิเศษคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา โปรติวส์เซอร์รายการเรื่องเล่าเช้านี้ และ ช่วงสรยุทธเจาะข่าวเด่นเย็นนี้
4. นายธีระ รัชญาไพบุลย์ ผู้ประกาศข่าวรายการเรื่องเด่นเย็นนี้
5. นางสาววราภรณ์ สมพงษ์ ผู้ประกาศข่าวรายการเรื่องเด่นเย็นนี้
6. รศ.จุมพล รอดคำดี นักวิชาการนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
7. ดร.ธิตินัน บุญภาพ หัวหน้าภาควิชาวิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ทั้งนี้เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาสังเคราะห์ ตีความ เพื่อนำเสนอในผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

การวัดค่าตัวแปร การวิเคราะห์เชิงสถิติ

เกณฑ์การให้คะแนนตัวแปร การวิเคราะห์ตัวแปร และการประมวลผลในงานวิจัยมีดังนี้

1. ข้อมูลตามลักษณะทางประชากร วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติความถี่ร้อยละ
2. ข้อมูลพฤติกรรมกรรมการเปิดรับชม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
3. ข้อมูลความพึงพอใจในการเปิดรับชมรายการ กำหนดเป็น 5 ระดับ คือ ระดับมากที่สุด-มาก-ปานกลาง-น้อย-น้อยที่สุด โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
4. ข้อมูลการรับรู้ภาพลักษณ์ของรายการและความน่าเชื่อถือของแหล่งสาร โดยกำหนดเป็น
5. ระดับ คือ ระดับมากที่สุด-มาก-ปานกลาง-น้อย-น้อยที่สุด โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

สำหรับเกณฑ์การตีความของผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลตัวแปรที่ศึกษากำหนดดังนี้

3.84 – 4.54	มากที่สุด
3.13 – 3.83	มาก
2.42 – 3.12	ปานกลาง
1.71 – 2.41	น้อย
1.00 – 1.70	น้อยที่สุด